

Numer poświęcony pamięci Mariana Smoluchowskiego

Rok Mariana Smoluchowskiego

W roku 2017 przypada setna rocznica przedwczesnej śmierci Mariana Smoluchowskiego, genialnego fizyka działającego w okresie powstawania fizyki współczesnej, profesora Uniwersytetów Lwowskiego i Jagiellońskiego. Kierując się życzeniem środowiska akademicko-naukowego oraz mając na celu także podkreślenie roli nauk ścisłych w zastosowaniach praktycznych, promowaniu wiedzy i kształtowaniu nowoczesnych technologii, Polskie Towarzystwo Fizyczne ogłosiło rok 2017 Rokiem Mariana Smoluchowskiego.

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Fizycznego postanowił, że centralne obchody Roku Mariana Smoluchowskiego odbędą się we wrześniu 2017 roku w Krakowie. Odpowiadając na apel władz Polskiego Towarzystwa Fizycznego, przygotowujemy szereg imprez mających za zadanie przybliżenie postaci Mariana Smoluchowskiego w Polsce i Europie.

W kolejnych artykułach w tym numerze (380–381) „PAUzy Akademickiej” nakreślona została dokładniej sylwetka Mariana Smoluchowskiego.

Program krakowskich obchodów setnej rocznicy śmierci tego wielkiego uczonego przedstawia się następująco:

- Konferencja pt. „Nauka i sztuka w hołdzie Marianowi Smoluchowskiemu”, Teatr im. Juliusza Słowackiego, 3 września 2017, godz. 17:00;
- Wspólne posiedzenie Komitetu Fizyki Polskiej Akademii Nauk, Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Fizycznego oraz Forum Dziekanów Wydziałów Fizyki i Dyrektorów Instytutów Fizyki, Aula Akademii Górniczo-Hutniczej, 4 września 2017;
- XXX Sympozjum Fizyki Statystycznej im. Mariana Smoluchowskiego – 1st EPS Conference on Statistical and Nonlinear Physics, Aula Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego, 4–8 września 2017;
- Dzień Otwarty poświęcony Marianowi Smoluchowskiemu, Audytorium Maximum Uniwersytetu Jagiellońskiego, 7 września 2017;
- Ogólnopolski konkurs na dzieło plastyczne pt. „Ziarnista struktura materii. Od Demokryta do Smoluchowskiego”, 1 grudnia 2016–3 października 2017;
- Konkurs na pracę oryginalną lub esej naukowy pt. „Czas przełomu – między fizyką klasyczną a kwantową”, 15 kwietnia–3 października 2017;
- Konkurs uczniowskich projektów naukowych pt. „Śladami Smoluchowskiego”, 1 kwietnia–3 października 2017;
- Wystawa dokumentująca życie i działalność naukową Mariana Smoluchowskiego, zatytułowana „Pod przewodnią gwiazdą nauki. W stulecie śmierci Mariana Smoluchowskiego”, Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1 września–23 grudnia 2017.

JÓZEF SPAŁEK

Uniwersytet Jagielloński
Przewodniczący Oddziału Krakowskiego
Polskiego Towarzystwa Fizycznego

Dwie pierwsze z wymienionych imprez adresowane będą do polityków, środowiska akademickiego oraz przedstawicieli towarzystw naukowych z Polski i Europy. XXX Sympozjum Fizyki Statystycznej będzie skierowane do specjalistów w dziedzinie fizyki statystycznej oraz dziedzinach pokrewnych. Pięć pozostałych wydarzeń będzie adresowanych do szerokiej publiczności.

Dzień Otwarty będzie imprezą zorganizowaną dla młodzieży szkolnej, która stoi przed wyborem swojej drogi życiowej. Program tego wydarzenia obejmie popularne wykłady przedstawiające Mariana Smoluchowskiego jako człowieka, uczonego i alpinistę. Przygotowane będą demonstracje zjawisk fizycznych, w których wyjaśnienie zaangażowany był Profesor Smoluchowski. Planowana jest projekcja filmu dokumentalnego na jego temat.

W ciągu Dnia Otwartego nastąpi rozstrzygnięcie ogólnopolskiego konkursu na dzieło plastyczne oraz dwóch konkursów, o których mowa poniżej (ekspozycja prac nagrodzonych w tych dwóch ostatnich konkursach potrwa do 3 października 2017 roku).

Celem ogólnopolskiego konkursu na dzieło plastyczne jest zachęcenie młodych ludzi do tworzenia dzieł inspirowanych badaniami w ramach nauk ścisłych, w szczególności pracami Mariana Smoluchowskiego. Konkurs jest adresowany zarówno do profesjonalistów, jak i amatorów. Pula nagród w nim wynosi 20 000 zł. Dodatkową nagrodą dla osób, których dzieła zostaną zakwalifikowane do drugiego etapu, będzie wystawienie ich prac w gmachu Audytorium Maximum UJ przez cały wrzesień 2017 roku.

Drugi – niezależny – konkurs dotyczy pracy oryginalnej lub eseju naukowego pt. „Czas przełomu – między fizyką klasyczną a kwantową”. Celem tego konkursu jest uwypuklenie okresu powstawania fizyki współczesnej, zarówno jej nowych aspektów klasycznych, jak i – przede wszystkim – kwantowych. Tematyka prac konkursowych nie musi dotyczyć osoby Mariana Smoluchowskiego, może dotyczyć rodzącej się wówczas (także w Krakowie) teorii kwantów. Pula nagród w tym konkursie wynosi 5000 zł.

Kolejny konkurs związany jest z przygotowaniem uczniowskiego projektu naukowego. Od jego uczestników oczekujemy przygotowania i przeprowadzenia eksperymentu lub pokazu naukowego. Laureaci tego konkursu otrzymają cenne nagrody rzeczowe.

Bardzo ważnym wydarzeniem obchodów będzie wystawa dokumentująca życie i działalność naukową Mariana Smoluchowskiego, zatytułowana „Pod przewodnią gwiazdą nauki. W stulecie śmierci Mariana Smoluchowskiego”, zlokalizowana w Collegium Maius UJ. Będzie ona dostępna dla publiczności od początku września do 23 grudnia 2017.

Serdecznie zachęcamy wszystkich do udziału w planowanych uroczystościach i konkursach oraz przekazywania informacji o tych wydarzeniach w swoich środowiskach. Szczegółowe informacje na temat planowanych uroczystości i konkursów dostępne są na stronach internetowych: <http://www.smoluchowski.uj.edu.pl/>
<http://www.ptf.net.pl/rok-m-smoluchowskiego/>

ROMAN PŁANETA

Dyrektor Instytutu Fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego,
Przewodniczący Lokalnego Komitetu Organizacyjnego